

Vlaanderen
is energie

Renovatiepact stand van zaken Vlaams Parlement 8 maart 2017

Inhoud

- Aanleiding Renovatiepact
- Link transitietrajecten Vlaamse Overheid
- Stand van zaken Renovatiepact
- Vervolg

Aanleiding Renovatiepact

- Europese richtlijn Energie-efficiëntie
 - Langetermijnstrategie woningrenovatie
- Link met Europese klimaat- en energiedoelstellingen
- Vlaams Regeerakkoord
- Doel: gezamenlijk uitwerken coherent actieplan
 - Sterke verhoging renovatiegraad
 - Vergaande optimalisatie energieprestatie
 - Bundelen van middelen, informatie, acties en competenties

Link transitietrajecten Vlaamse Overheid

- Visie 2050: een langetermijnstrategie voor Vlaanderen
 - Conceptnota Vlaamse Regering 25 maart 2016
 - 7 transitieprioriteiten – delivery units leveren begin 2017 startnota
 - ✓ Circulaire economie
 - ✓ Industrie 4.0
 - ✓ Zorg en Welzijn 4.0
 - ✓ Levenslang leren en dynamische levensloopbaan
 - ✓ Vlot en veilig mobiliteitssysteem
 - ✓ **Slim Wonen en Leven**
 - ✓ **Energietransitie**
 - ❖ koolstofarm energiesysteem dat maximaal hernieuwbaar is

Link transitietrajecten Vlaamse Overheid

➤ Klimaatvisie 2050

- Conceptnota Vlaamse Regering 22 april 2016
 - ✓ Voorbereiding Vlaams Klimaatplan 2021-2030
- Stuurgroep en sectorale werkgroepen
 - ✓ Gebouwen, transport, landbouw, energie-efficiëntie en industrie
 - ❖ Gebouwen: Renovatiepact geeft deels invulling

➤ **Energievisie en Energiepact**

- [illegible]

Link Klimaatresolutie Vlaams Parlement

➤ Uit de Klimaatresolutie van 23 november 2016

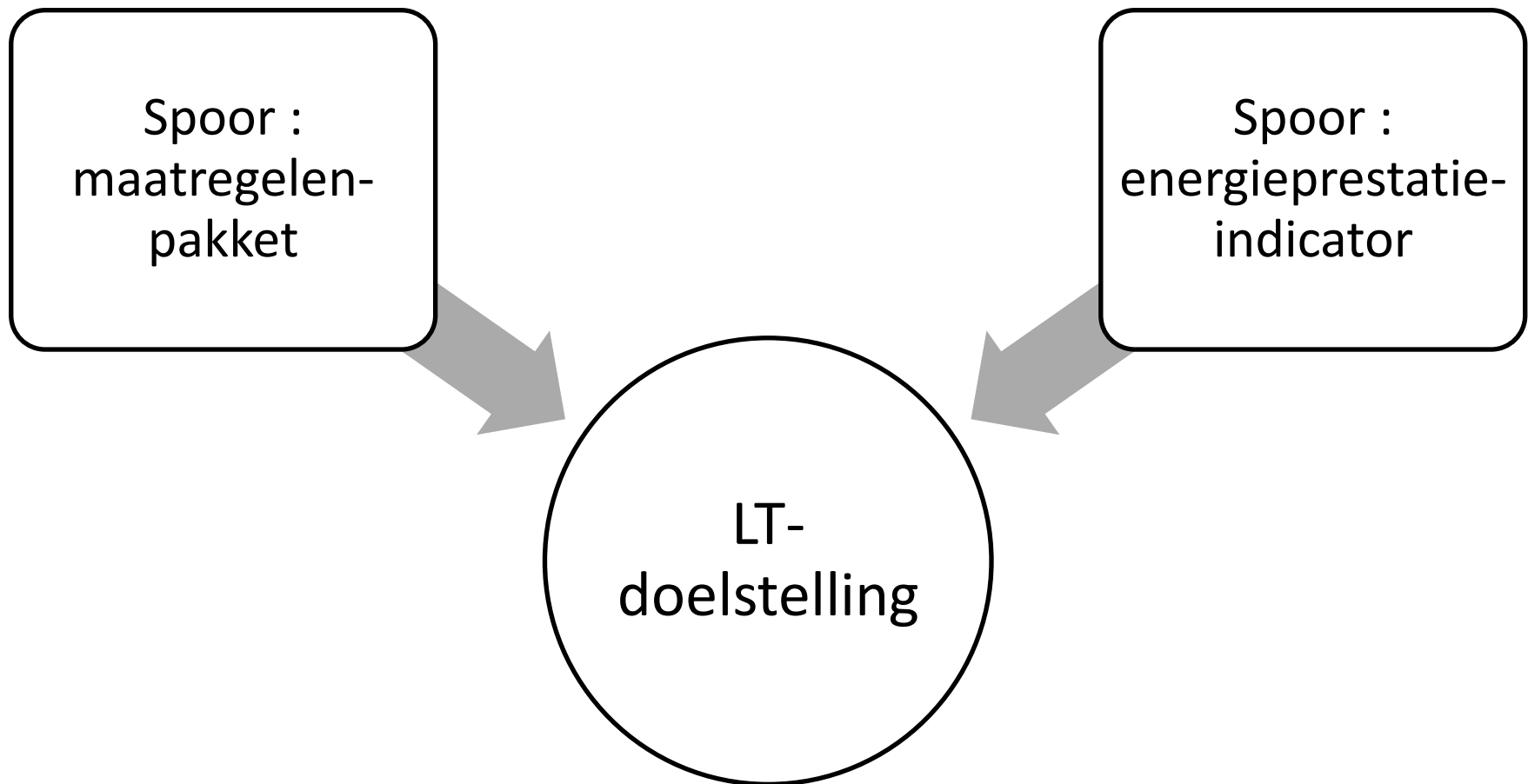
...inzake de vermindering van de uitstoot van broeikasgassen in de woningen en bouwensector:

“zo snel als mogelijk uitvoering te geven aan het renovatiepact dat tot doel heeft een duurzaam traject met duidelijke tussentijdse doelstellingen vast te leggen voor een grondige vermindering van het energieverbruik van alle Vlaamse woningen. Want naast een klimaatvoordeel levert dit een unieke opportuniteit om bijkomende jobs te creëren in Vlaanderen”

Stand van zaken Renovatiepact

- ▶ 10 centrale hefboomacties “werven”
 - Langetermijndoelstelling - opvolgingsindicator
 - Woningpas
 - Renovatieadvies
 - Kennisplatform goede actievoorbeelden
 - Financiële ondersteuning
 - Businessmodellen en demonstratieprojecten
 - Verplichtingen
 - Energiearmoedeprogramma
 - Geïntegreerd beleidskader
 - Communicatie

Langetermijndoelstelling

Langetermijndoelstelling

Spoor : maatregelenpakket

Maximale U-waarden voor de componenten van de gebouwschil

Daken, muren vloeren: $0,24 \text{ W/m}^2$, Vensters: $1,5 \text{ W/m}^2 \cdot \text{K}$

Glas: $1,1 \text{ W/m}^2 \cdot \text{K}$, Deuren en poorten: $2 \text{ W/m}^2 \cdot \text{K}$

Voorwaarden aan de verwarmingsinstallatie

Condensatieketel, WKK, hernieuwbare energie (bv. warmtepomp), aangesloten op warmtenet, decentrale verwarmingstoestel (max. 15 kW)

In de communicatie aandacht voor luchtdichtheid, ventilatie en zonnewering

Langetermijndoelstelling

Spoor : energieprestatie-indicator

E60 of 100 kWh/m²

Gebouwschil: informatief S-peil

Opvolgingsindicator

Opvolgingsindicator:

Op termijn opvolging via woningpas

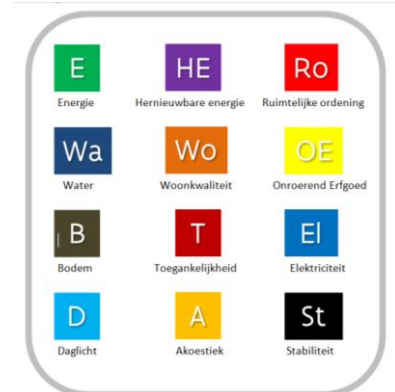
Overgangsfase: opvolging o.b.v. verschillende sub-indicatoren

UHasselt zorgt voor concrete invulling
Nulmeting voorjaar 2017

Woningpas

➤ Concept

- Uniek digitaal integraal dossier van elke wooneenheid
- Tool/instrument voor woningeigenaar: zicht op relevante gebouwaspecten
 - ✓ Modulair:
 - Energie (heden en evolutie naar lange termijn doel)
 - Andere gebouwaspecten
 - ✓ Overheidsinformatie: Wat weet de overheid over uw woning?
 - ✓ Raadpleegbaar door eigenaar (2018) en gemachtigden (2019)
- Digitale kluis voor gebouwinfo en uitgevoerde werken
 - ✓ Self-service – verrijking door eigenaar of derden
- One-pager van attesten & keuringen
 - ✓ Dienstverlening optimaliseren tijdens (ver)bouwproces, (ver)koop, (ver)huur

Woningpas

➤ Meer weten?

- Designnota (juni 2016):

http://www2.vlaanderen.be/economie/energiesparen/beleid/RP_fase2_draft_designnotawoningpas_versiejuni2016.pdf

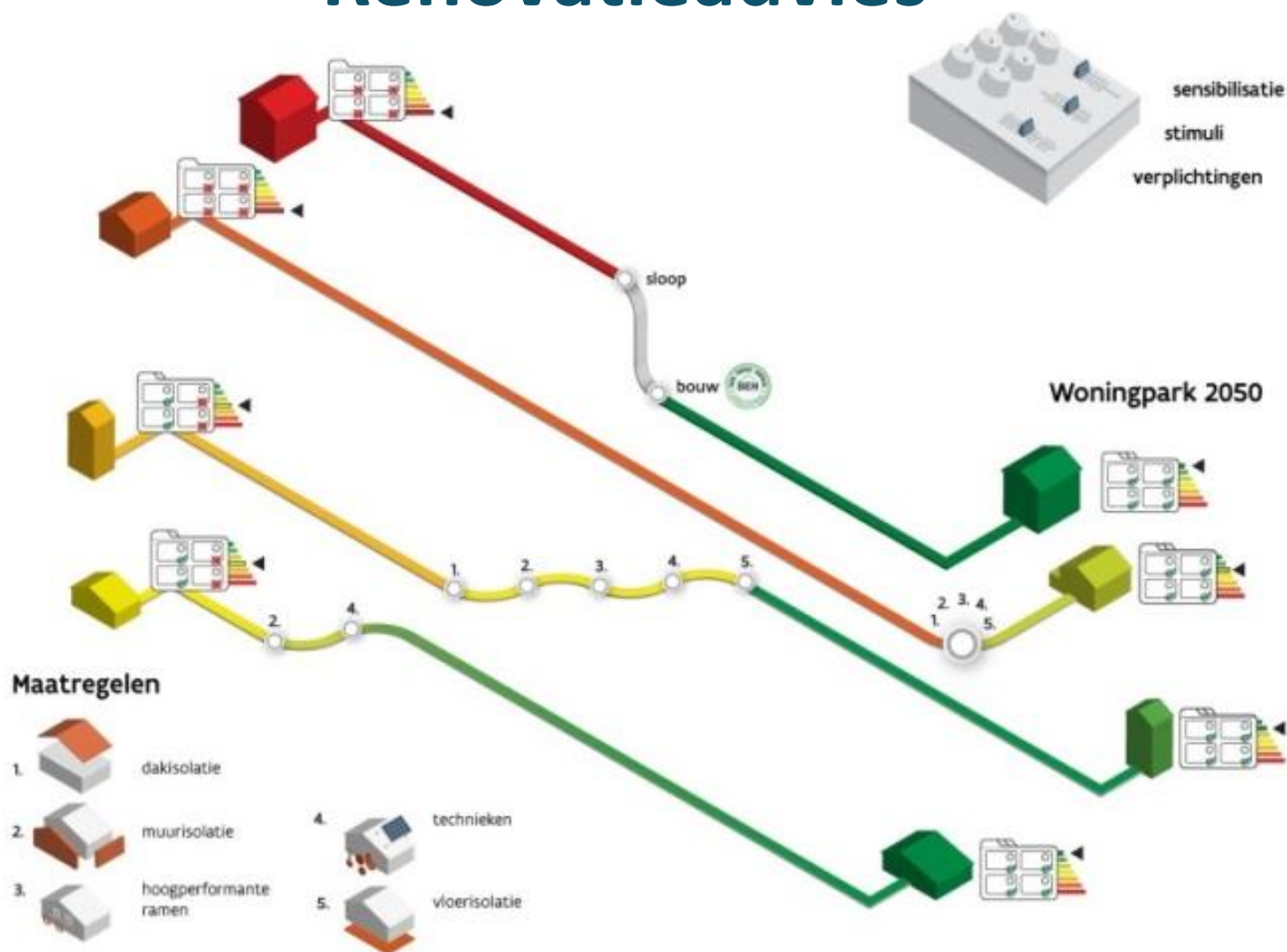
- Productnota (december 2016):

http://www.energiesparen.be/sites/default/files/atoms/files/Draft%20productnota%20woningpas_december%202016.pdf

- Prototypes in samenwerking met Knight Moves & AG Consult:

<https://invis.io/2MA8BH8DB#/217846845> Home

Renovatieadvies

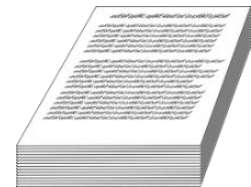
Renovatieadvies

➤ Resultaten fase 2 (mei 2016):

- Nota van de werkgroep van stakeholders:
 - ✓ omschrijving van kader en randvoorwaarden twee instrumenten: renovatieadvies en EPC+
 - ✓ beschrijving van de inhoudelijke elementen die in beide instrumenten aan bod komen

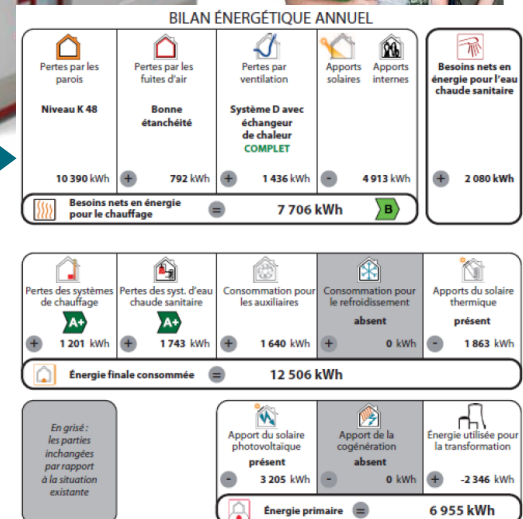
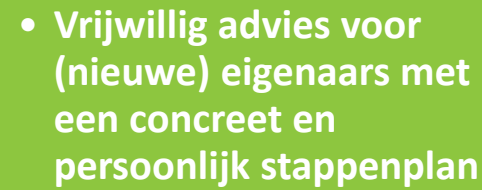
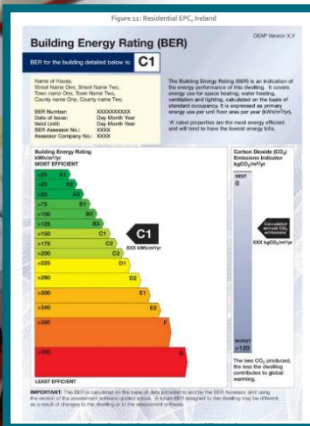
- Werknota online beschikbaar:

http://www2.vlaanderen.be/economie/energiesparen/beleid/RP_fase2_werknotarenovatieadvies.pdf

- **Energieprestatie**
- **Renovatieschets**

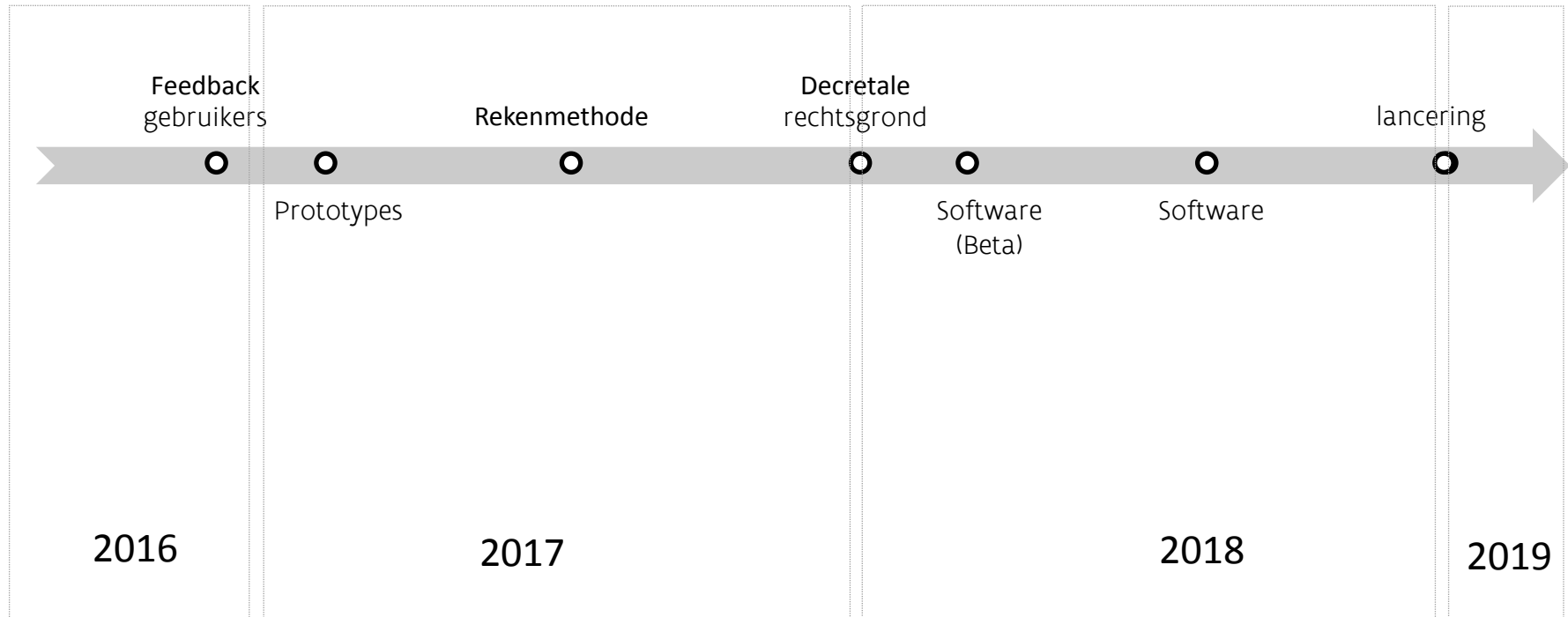
Te koop – huur

Renovatieadvies en EPC+

- Renovatieadvies focust op energetische renovatiemaatregelen maar ook:
 - doorverwijzing naar vragenlijst algemene woonkwaliteit
 - ✓ Stabiliteit, vocht, regenwater, toegankelijkheid...
 - bewustmaking van niet-energetische impact:
 - ✓ thermisch comfort
 - ✓ luchtkwaliteit (ventilatie)
 - ✓ vastgoedwaarde
 - ✓ esthetiek
 - ✓ veiligheid
 - ✓ gezondheid
 - ✓ levensduur van het gebouw

Renovatieadvies en EPC+

Kennisplatform goede actievoorbeelden

- Er is een systematiek uitgewerkt om goede actievoorbeelden te identificeren en op een webpagina te publiceren en te updaten

<http://www.kennisplatform-renovatie.be/goede-praktijken/>

- Het VEA zoekt Europese LIFE-cofinanciering om dit platform verder te valoriseren en er trainingsprogramma's aan te koppelen, via herindiening van het BE-REEL! project

Financiële ondersteuning

- Energieleningen hebben groot potentieel om energiewerken te financieren
 - Vlaamse energielening
 - Recent : grootbanken bieden leningen aan < 2% rente
- KU Leuven subsidieaanvraag FWO voor onderzoek naar woningfiscaliteit werd niet goedgekeurd

Financiële ondersteuning

- Verlaagd tarief schenkingsrechten ingeval van energiebesparende renovatie binnen de vijf jaar
- Invoering korting onroerende voorheffing 5 jaar voor IER: 50% E90, 100% E60
- Premiehervorming werd goedgekeurd op 15 juli 2016 – in werking getreden voor facturen vanaf 1/1/2017
 - 4 pijlers: vereenvoudiging, Totaalrenovatiebonussen voor wie in max 5 jaar minstens 3 investeringen uitvoert, bijzondere aandacht voor kwetsbare doelgroepen en extra ondersteuning voor collectieve renovatieprojecten

Financiële ondersteuning

- Collectieve renovatieprojecten (burenpremie)
 - Minstens 10 woningen uit zelfde straat/gemeente
 - Promotor/ontzorgger krijgt 400 euro per woning
 - Bewoner ontvangt de reguliere premie
- Nieuwe premie voor binnenmuurisolatie
- Uitbreiding sociale premie dakisolatie private huurwoningen naar spouwisolatie en hoogrendementsglas
- Hogere premies voor beschermde afnemers

Business modellen en demonstratieprojecten

- Er werden voor verschillende thema's aanzetten voor businessmodellen uitgewerkt
 - Sleutel-op-de-deur
 - Collectieve woongebouwen
 - Wijkrenovatie
- Nood aan studie en voorbeeldprojecten kostenoptimale renovatie
- April 2017: herindiening LIFE projectvoorstel BE-REEL! dat onder meer inzet op een divers aanbod aan opschaalbare demonstratieprojecten (Waalse Gewest, partnersteden en WTCB)

Verplichtingen

➤ Bestaande verplichtingen

- Vlaamse Wooncode: huidige dakisolatienorm en glasnorm vanaf 2020
- Verplicht onderhoud van stookketels en vervangingsplicht bij te laag rendement
- EPC bij verkoop/verhuur
- EPB-plicht renovaties met bouwvergunning: eisen in lijn met langetermijndoelstelling

Verplichtingen

- De werkgroep leverde een nota met aanbevelingen voor mogelijke verplichtingen
 - Opgelet voor impact op draagvlak!
 - Inschatting is dat de gefaseerde invoering van aanvaardbare verplichtingen noodzakelijk zal zijn voor het bereiken van de langetermijndoelstelling

www.energiesparen.be/renovatiepact/tweedefase/werf7

Energiearmoedeprogramma

➤ Participatief traject doorlopen

- September 2015 Stakeholderoverleg > 30 stakeholders
- Bilateraal overleg met netbeheerders, VVSG, Samenlevingsopbouw,...
- Aanbevelingen voor acties voor:
 - ✓ sociale bescherming van de energieklant
 - ✓ structurele verbetering energieprestatie woningen kwetsbare burgers

▶ Conceptnota Vlaamse Regering 4 maart 2016

- Proces gefaseerde uitwerking 34 acties opgestart
 - ✓ Waar nodig: aanpassing regelgeving
- Voortgangsrapportage VR < 31/03/2017

www.energiesparen.be/renovatiepact/tweedefase/werf8

Geïntegreerd beleidskader

- Werkgroep focuste op inventaris ruimtelijke knelpunten
 - Rooilijn, verkavelingsvoorschriften, afstand tot perceelsgrenzen, isolatie van wachtgevels,...
 - Oplossingstrajecten
 - ✓ Sensibilisering
 - ✓ Aanpassing regelgeving,...
- Conceptnota goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 10 juni 2016
- In maart komt de werkgroep opnieuw samen ifv stand van zaken
 - Rapportage aan de Vlaamse Regering in juni 2017

www.energiesparen.be/renovatiepact/tweedefase/werf9

Communicatie

- Hoofddoelstelling: renovatiegraad verhogen/grondiger renoveren/aandacht voor langetermijndoelstelling
- Fase 1: oktober 2016: INTRODUCTIE TERM 'BENOVEREN' = Beter renoveren
 - Gebruik van het 'Ik BENOvere'-label voor voorlopers
 - Brochure: BENOveren: wat, waarom en hoe

Communicatie

- Fase 2: voorjaar 2017 Grootschalige campagne Ik BENOveer
 - Diverse redenen om te BENOveren: comfort, milieu, energie besparen, waardebehoud woning
 - Radio, TV, BENOvatiekrant,
 - Sociale media
 - Via stakeholders
 - Via voorlopers (100)
 - Via industrie – afgeleide campagne
 - ✓ MijnBENOvatie.be

- Fase 3: najaar 2017 – vervolg op grootschalige campagne

Renovatiepact: ruimere context

- Renovatiestrategie Waals Gewest: het VEA nam deel aan het stakeholderoverleg ifv uitwerking gedragen strategisch kader
- Europees Parlement : presentatie Renovatiepact als goed voorbeeld van strategisch actieplan dat bijdraagt aan klimaatdoelen (31 jan 2017)
- Deelname Horizon 2020-project 'iBROAD' - Individual Building (Renovation) Roadmaps (BPIE (Buildings Performance Institute Europe))
 - Start juni 2017 - 30 maanden
 - Ook onderzoek naar "Building Passport", oa Vlaamse Woningpas
- Herindiening BE-REEL! projectvoorstellen ism Waals gewest, steden, WTCB (LIFE call 2016 Integrated Projects Climate Action)
 - 2017-2023: versnelde implementatie renovatiestrategieën
 - Indiening april – uitsluitend september 2017

Vervolgtraject

- Nota stand van zaken Vlaamse Regering
- 4^e Vlaams Actieplan Energie-Efficiëntie: Rapportering beleidsmaatregelen energie-efficiëntie - Renovatiepact als langetermijnstrategie voor woningrenovatie
- December 2017: studiedag 3 jaar Renovatiepact

RENOVATIEPACT

wij doen mee

VRAGEN

VOOR MEER INFORMATIE

Vlaams Energieagentschap

www.energiesparen.be/renovatiepact

T 02 553 46 00

energie@vlaanderen.be

Vlaanderen
is energie